

ROZHODNUTÍ

Nejvyšší správní soud jako soud kárný rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a jeho členů JUDr. Danuše Novotné, JUDr. Daniela Prouzy, JUDr. Josefa Českého, JUDr. Petra Hajna a JUDr. Zdeňka Nováka v právní věci kárného žalobce: **ministr spravedlnosti** se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, proti kárně obviněnému: **Mgr. Ing. J. C.**, soudní exekutor, Exekutorský úřad Brno - město se sídlem Špitálka 23b, Brno, v řízení o kárné žalobě navrhovatele ze dne 2. 2. 2009 při ústním jednání konaném dne 28. listopadu 2011,

t a k t o :

I. Podle § 116 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., v platném znění („exekuční řád“)

kárně obviněný soudní exekutor
Mgr. Ing. J. C.,

j e v i n e n t í m , ž e

jako soudní exekutor v řízení vedeném u Exekutorského úřadu Brno - město pod sp. zn. 009 EX 377/03 byl nečinný v období od 5. 9. 2006 až do dne 26. 11. 2007, kdy učinil místní šetření u povinného,

t e d y

z á v a ž n ě p o r u š i l

ustanovení § 46 odst. 1 exekučního řádu, ve spojení s § 2 exekučního řádu,

č í m ž s p á c h a l

kárné provinění podle § 116 odst. 2 exekučního řádu.

II. Za to uložil kárný senát podle § 116 odst. 3 písm. b) exekučního řádu

p í s e m n é n a p o m e n u t í .

O d ů v o d n ě n í :

I. Obsah návrhu na zahájení řízení

[1.] Ministr spravedlnosti (dále jen „kárný žalobce“, příp. „žalobce“) podal k Exekutorské komoře České republiky proti soudnímu exekutorovi Mgr. Ing. J. C. (dále jen „soudní exekutor“, případně „exekutor“ anebo „kárně obviněný“) návrh na zahájení kárného řízení pro kárné provinění podle ustanovení § 116 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „exekuční řád“). Podle citovaného ustanovení v tehdy platném znění „[j]estliže exekutor závažně nebo opětovně porušil povinnost stanovenou tímto zákonem, stavovským předpisem nebo zákonem o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu anebo jestliže jeho chováním byla závažně nebo opětovně narušena důstojnost exekutorského povolání, může mu být v kárném řízení uloženo některé z těchto opatření:

- a) napomenutí,
- b) písemné napomenutí,
- c) pokuta až do výše stonásobku minimální mzdy,
- d) odvolání z exekutorského úřadu.“

[2.] Porušení citovaného zákonného ustanovení spatřuje žalobce v tom, že soudní exekutor v řízení vedeném pod sp. zn. 009 EX 377/03 byl nečinný v období od srpna 2006 až do 26. 11. 2007, kdy uskutečnil místní šetření. Dle kárného žalobce tímto obviněný soudní exekutor porušil povinnost postupovat bez zbytečných průtahů stanovenou exekučním řádem, a také Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže soudních exekutorů postupovat nezávisle, svědomitě a pečlivě, a tím ohrozil vážnost exekutorského úřadu, za což mu navrhl uložit přiměřené kárné opatření v souladu s § 116 odst. 2 exekučního řádu, které dále nespecifikoval.

[3.] Kárný žalobce navrhl provést důkaz obsahem exekučního spisu sp. zn. 009 EX 377/03. Ke kárné žalobě dále přiložil stížnost zástavní věřitelky A. P. ze dne 30. 8. 2008, na jejímž základě bylo zahájeno šetření, které vyústilo v podání kárné žaloby.

II. Vyjádření soudního exekutora

[4.] Obviněný exekutor ve vyjádření ze dne 5. 3. 2009 uvádí, že se necítí být kárně odpovědným. K tvrzené nečinnosti konstatuje, že

- 31. 7. 2006 provedl v pořadí druhou lustraci katastru nemovitostí,
- téhož dne vydal exekuční příkaz prodejem nemovitostí pod č. j. 009 EX 377/03-9-LE,
- 2. 8. 2006 vydal opravné usnesení č. j. 009 EX 377/03-10-LE,
- 28. 8. 2006 provedl v pořadí třetí lustraci katastru nemovitostí za účelem ověření správnosti zápisu exekučního příkazu,
- 4. 9. 2006 byla provedena lustrace součinnosti na VZP s negativním výsledkem,
- 24. 7. 2007 byla provedena opětovně součinnost, s negativním výsledkem,
- 2. 8. 2007 učinil úkon vůči Okresnímu soudu v Benešově ve formě sdělení, a to k žádosti tohoto soudu ze dne 17. 7. 2006,
- 9. 10. 2007 přijal exekutor přihlášku pohledávky zástavní věřitelky A. P.,
- 2. 11. 2007 přijal exekutor žádost o poskytnutí součinnosti soudního exekutora JUDr. V. P., kterou vyřídil elektronicky dne 31. 1. 2008,
- 26. 11. 2007 učinil místní šetření a další pokus o provedení soupisu movitých věcí.

[5.] Soudní exekutor uvedl, že s ohledem na formulaci kárné žaloby předně zcela vylučuje svoji kárnou odpovědnost popsanou ve shora citovaném ustanovení § 116 odst. 2 exekučního řádu jako závažné nebo opětovné narušení důstojnosti exekutorského povolání. Exekutor rovněž vylučuje tu část kárné odpovědnosti, spočívající v opakovaném porušení povinnosti stanovené zákonem nebo stavovským předpisem, jelikož v minulosti nebyl nikdy kárně projednáván a trestán.

[6.] K tvrzené nečinnosti v období od srpna 2006 do 28. 11. 2007 exekutor uvádí, že činný byl po celý označený časový úsek, neboť řádně vedl a vyřizoval spis; pouze považoval realizaci prodejem nemovitostí za krajní způsob vymáhání, a to s ohledem na výši částky a s přihlédnutím k okolnostem případu. Skutek označený jako nečinnost proto nelze považovat za kárné provinění.

[7.] Exekutor kárnému žalobci vytýká, že daný případ hodnotil pouze z hlediska stěžovatelky A. P., přičemž však úkolem exekutora je chránit oprávněné zájmy všech zúčastněných osob, tedy nejen zástavního věřitele, nýbrž i oprávněného a povinného. Z úkonů činěných ve spise je prý tato okolnost zcela zřejmá. Důležitým faktem je dále zohlednění poměru ceny dražené nemovitosti (cca 1 mil. Kč) k vymáhané pohledávce řádově v desetitisících (jistina 12 140 Kč), kdy se exekutor snažil o uspokojení pohledávky šetrnějším způsobem. Jmenovaná stěžovatelka zjevně usilovala o nadřazení svých zájmů nad práva ostatních účastníků, a to i přesto, že se jí exekutor snažil vyjít vstříc např. při ustanovování soudního znalce. Není však možno nechat žádnou ze stran zasahovat do řízení způsobem, aby to bylo na úkor jiných účastníků řízení (snaha o ovlivňování ceny dražených nemovitostí). Exekutor konečně upozorňuje na skutečnost, že tento kárně žalovaný skutek spadá do období novely provedené zákonem č. 347/2007 Sb. s účinností od 1. 1. 2008. Pokud by tedy dražil a udělil příklep do 1. 1. 2008, vynaložil by náklady ze svého a v rozvrhu by nebyl uspokojen, neboť by byla uspokojena zástavní věřitelka.

[8.] Soudní exekutor dále zdůrazňuje, že ustanovení § 116 odst. 2 exekučního řádu používá pojem „závažné porušení“, k čemuž zjevně nedošlo a jeho údajná nečinnost byla kárným žalobcem kvalifikována nepřiměřeně tvrdě.

[9.] Soudní exekutor rovněž uvádí, že v předmětné kauze očekával nikoliv kárnou žalobu, nýbrž naopak podporu svého ministra. Zarážející je rovněž přístup ministerstva, které exekutora neseznámilo s výsledky provedené kontroly zapůjčeného spisu. To za situace, kdy je např. dluhem ministerstva nerovné postavení soudních exekutorů ve vztahu k dražbám nemovitostí, kdy tito byli šest let diskriminováni.

[10.] Závěrem soudní exekutor vyjadřuje svoji osobní dotčenost společenskou degradací této profese, kdy stále více se naskytá otázka, zda se ministerstvo, zákonodárce a snad i justice jako celek dostatečně zasazují za vymahatelnost práva. Při pohledu na jeho nápad je prý zřejmé, že nešel do exekucí pro peníze. Pokud proto v dané věci zjistí, že se mýlí ve svém právním úsudku, bude to vnímat jako signál, že svoje dosavadní působení stavěl na špatných základech a smíří se s tím, že exekutory budou vhodnější kandidáti.

[11.] Soudní exekutor navrhuje, aby jej soud kárné odpovědnosti zprostil.

III. Replika kárného žalobce

[12.] Kárný žalobce ve vyjádření doručeném soudu dne 10. 11. 2011 upřesnil, že skutek, kladený za vinu exekutorovi, spočívá v bezdůvodné nečinnosti v předmětném řízení od 28. 8. 2006 do 26. 11. 2007. Tato nečinnost plyne z exekučního spisu, a pokud tento spis neobsahuje veškeré listiny, na které se exekutor odvolává, nebylo možno k nim přihlédnout. Žalobce podotýká, že předmětná exekuce byla zahájena již v roce 2003 a nečinnost byla zjištěna i k dalším obdobím, nicméně kárná odpovědnost k nim již zanikla.

[13.] Před podáním kárného návrhu žalobce soudního exekutora požádal o doložení úkonů, které v daném období činil, nicméně tento pouze ve svém vyjádření ze dne 3. 12. 2008 uvedl, že prováděl součinnosti, které rozesílal dne 30. 9. 2007, avšak nebyl schopen je doložit. Navíc, přípis Okresnímu soudu v Benešově nelze považovat za úkon směřující k provedení exekuce. Pokud exekutor předložil cestovní příkaz svého zaměstnance za období od 26. - 29. 11. 2007, podle něhož tento byl na pracovní cestě v Praze a navštívil tam adresu povinného (V. 619) s tím, že se jedná o obchodní centrum a povinný nebyl dohledán, je zvláštní, že na stejné adrese již předtím (21. 6. 2005) bylo provedeno místní šetření se stejným zjištěním. Tento doklad se proto jeví nevěrohodným; navíc úřední záznam o údajném místním šetření ze dne 26. 11. 2007 nebyl vůbec vyhotoven.

[14.] K tvrzeným lustracím ze dne 4. 9. 2006 u VZP a součinnosti ze dne 24. 7. 2007 žalobce uvádí, že tyto skutečnosti exekutor nesdělil v době provádění šetření, ačkoliv k tomu byl vyzván. Navíc, žádná z těchto lustrací není doložena, uváděné úkony působí účelově a exekutor si ve svých vyjádřeních odporuje.

[15.] Argument, že exekutor celou dobu řádně vedl spis, nelze ve vztahu k nečinnosti přijmout, jelikož vedení spisu je samozřejmostí a pokud by byla tato obrana přijata, byla

by omluvitelná jakákoliv nečinnost exekutora. Jako jeho úkon nelze přijmout ani přijetí přihlášky pohledávky a žádost o poskytnutí součinnosti. V opačném případě by totiž ad absurdum platilo, že by soudní exekutor sám nemusel činit žádný úkon a pouze by pasivně přijímal písemnosti do spisu.

[16.] Ke kvalifikaci skutku žalobce uvádí, že právo na projednání věci bez zbytečných průtahů je ústavně chráněno. V daném případě exekutor postihl exekučním příkazem nemovitost povinného, nicméně tento příkaz bezdůvodně dále neprováděl. Za situace, kdy nebyl nalezen žádný jiný majetek povinného (což bylo zjišťováno 3 roky) bylo možné a nezbytné exekuci prodejem nemovitosti provést, a to tím spíš, že na ní vázlo zástavní právo ve výši 840 000 Kč (viz také nálezný Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 416/97, veškerá judikatura ÚS viz <http://nalus.usoud.cz/>; poznámka soudu: navrhovatel chybně uvádí sp. zn. III. ÚS 416/07).

[17.] K tvrzením exekutora žalobce uvádí, že smysl státního dohledu není jen kontrolní a represivní, nýbrž též preventivní. Exekutor měl možnost před podáním kárné žaloby vyvrátit, že se dopustil nečinnosti, což však neučinil. Není ani zřejmé, jakým způsobem chránil oprávněné zájmy všech zúčastněných osob, když exekuce byla vedena od roku 2003 a od té doby nebyl dohledán žádný postižitelný majetek. Navíc exekuce je nařízena i pro zaplacení úroků z prodlení, které neustále vzrůstají, takže nedůvodné prodlužování exekuce má za následek navyšování vymáhané částky.

[18.] Žalobce se domnívá, že hlavním důvodem exekutorovy nečinnosti byl ekonomický aspekt, kdy věděl, že dojde-li k rozvrhu rozdělované podstaty do 1. 1. 2008, nebudou jeho náklady uspokojovány v první skupině. Je ovšem záhadou, proč vůbec exekutor přistoupil k vydání exekučního příkazu prodejem nemovitosti, když od počátku musel toto riziko znát. Ve svém výsledku tak upřednostnil vlastní zájmy nad oprávněnými zájmy účastníků a dalších osob.

[19.] Proto žalobce navrhuje, aby byl exekutor uznán vinným ze spáchání kárného provinění a aby mu bylo uloženo kárné opatření ve formě pokuty.

IV. Průběh řízení před Nejvyšším správním soudem

[20.] Nejvyšší správní soud převzal dle čl. I., bodu 28. zákona č. 183/2009 Sb., kterým se mění exekuční řád rozhodování v kárných věcech soudních exekutorů. V souladu s bodem 7., čl. II. přechodných ustanovení zákona č. 183/2009 Sb. byla Nejvyššímu správnímu soudu Exekutorskou komorou ČR předána spisová dokumentace i k předmětnému kárnému řízení.

[21.] Z důvodu předložení návrhu Nejvyššího správního soudu Ústavnímu soudu dle čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR na zrušení přechodných ustanovení k části první, čl. II., bodů 3., 4., 5., 6., a 7. zákona č. 183/2009 Sb. pro rozpor s ústavním pořádkem, bylo kárné řízení v uvedené věci usnesením kárného senátu ze dne 2. 12. 2009, č. j. 11 Kse 21/2009 - 46, přerušeno.

[22.] Ústavní soud nálezem ze dne 3. 8. 2011 sp. zn. Pl. ÚS 38/09 (č. 269/2011 Sb.) tento návrh zamítl. Tím pominul důvod přerušení řízení, a proto soud rozhodl usnesením ze dne 6. 10. 2011, č. j. 11 Kse 21/2009 - 52, o pokračování v řízení.

V. Podstatné okolnosti plynoucí z exekučního a soudního spisu

[23.] Kárný senát Nejvyššího správního soudu si na návrh kárného žalobce a také soudního exekutora vyžádal exekuční spis zn. 009 EX 377/03 a spis Okresního soudu v Benešově zn. Nc 3357/2003. Z jejich obsahu k výše uvedeným skutečnostem konstatuje následující:

- Usnesením ze dne 23. 7. 2003, č. j. Nc 3357/2003-6, Okresní soud v Benešově nařídil exekuci k uspokojení pohledávky oprávněného Plzeňský Prazdroj, a. s. proti povinnému V. H. ve výši 12 140 Kč s příslušenstvím. Provedením exekuce pověřil soudního exekutora Mgr. Ing. J. C. Toto usnesení nabylo právní moci dne 24. 10. 2003.
- Dne 13. 8. 2003 vydal Mgr. Ing. J. C. pod č. j. EX 377/03 exekuční příkaz k provedení exekuce prodejem nemovitostí, konkrétně rozestavěné budovy, způsob využití bydlení na parc. č. st. 98, LV 65 v k. ú. Z., zapsané na LV 1377 u Katastrálního úřadu Benešov, a ½ podílu povinného V. H. na parcele č. st. 98 LV 1377, druh pozemku zastavěná plocha a nádvoří, a parcele č. 2/2 druh pozemku zahrada, vše v k. ú. Z., LV 65 u Katastrálního úřadu Benešov.
- Dne 1. 2. 2005 vydal Mgr. Ing. J. C. pod č. j. EX 377/03-3 exekuční příkaz k provedení exekuce prodejem všech movitých věcí povinného V. H. postižitelných podle exekučního řádu
- Z úředního záznamu ze dne 21. 6. 2005 plyne, že byl proveden pokus o exekuci v místě bydliště povinného (P., V. 619). Jedná se však o objekt plný firem hlídáný vrátnicí, přičemž podle sdělení vrátné o povinném nikdy neslyšela. Podobný pokud byl učiněn podle dalšího úředního záznamu ve dnech 20. a 22. 5. 2005 v místě bydliště Z. 41, kde byla zastižena manželka a dcera povinného, které sdělily, že probíhá rozvodové řízení a povinný na této adrese nebydlí již 8 let a pracuje někde v baru v Praze. Adresu bydliště neznají.
- Okresní soud v Benešově usnesením ze dne 22. 7. 2005, č. j. 2E 583/2001-306, udělil příklep vydražiteli J. Š. ke shora specifikovaným nemovitostem. Proto následně exekutor Katastrálnímu úřadu v Benešově oznámil, že důvod pro zápis poznámky o nařízení exekuce pominul a účinky exekučního příkazu č. j. EX 377/03 zanikají a je možno je vymazat.
- Dne 31. 7. 2006 vydal Mgr. Ing. J. C. pod č. j. EX 377/03-9-LE exekuční příkaz k provedení exekuce prodejem nemovitostí (ve znění usnesení o opravě ze dne 2. 8. 2006), a to opět s odkazem na shora citované usnesení Okresního soudu v Benešově ze dne 23. 7. 2003, č. j. Nc 3357/2003-6. Konkrétně se jednalo o ideální polovinu rodinného domu č. p. 64 na parc. č. 98, LV 65 v k. ú. Z., zapsané na LV 1377 u Katastrálního úřadu Benešov.
- Dne 28. 8. 2006 došlo k lustraci výpisu z katastru nemovitostí povinného.
- Okresní soud v Benešově platebním rozkazem ze dne 27. 3. 2007, č. j. 24Ro 143/2007-21 uložil žalovaným V. H. a H. H. zaplatit společně a nerozdílně žalobkyni A. P. pohledávku ve výši 449 632,40 Kč s příslušenstvím. Žalovaní se vzdali práva podat odpor.

- Dne 17. 7. 2007 zaslal Okresní soud v Benešově exekutorovi žádost o sdělení, v jakém stádiu se nachází řízení ve věci 009 EX 377/2003. Na tuto žádost odpověděl exekutor dne 2. 8. 2007 tak, že řízení je ve stádiu nově rozeslaných součinností ke zjištění majetku povinného.
- Dne 9. 10. 2007 A. P. přihlásila u soudního exekutora pohledávku ve výši 449 632,40 Kč s příslušenstvím, zajištěnou zástavním právem.
- Dne 2. 11. 2007 obdržel Mgr. Ing. J. C. žádost o poskytnutí součinnosti, zaslanou soudním exekutorem JUDr. V. P., týkající se rovněž povinných osob V. H. a H. H.
- Dne 3. 1. 2008 požádal Mgr. Ing. J. C. Katastrální úřad pro Středočeský kraj o zaslání aktuálního výpisu z LV č. 1377 pro k. ú. Z.
- Dne 1. 9. 2008 obdrželo Ministerstvo spravedlnosti stížnost na exekutora Mgr. Ing. J. C., podanou A. P.

VI. Průběh ústního jednání

[24.] K ústnímu jednání v kárném řízení se za kárného žalobce dostavila pověřená Mgr. L. M. Kárně obviněný se k jednání nedostavil, ačkoliv byl soudem řádně obeslán a byla mu doručena i replika kárného žalobce (viz bod III.) s možností se k ní vyjádřit.

[25.] Podle ustanovení § 17 odst. 1 zákona č. 7/2002 platí, že v nepřítomnosti kárně obviněného lze věc projednat, odmítne-li se před senát dostavit nebo se bez důvodné omluvy nedostaví. V daném případě se však kárně obviněný neomluvil vůbec, takže soud neměl možnost zvážit důvodnost jeho absence. Za situace, kdy všechny skutečnosti potřebné pro rozhodnutí ve věci plynou ze spisové dokumentace a kárně obviněný se bez omluvy nedostavil k jednání, soud dospěl k závěru, že účast kárně obviněného není nezbytná a jednal proto bez jeho přítomnosti.

[26.] V průběhu ústního jednání kárný žalobce zopakoval podstatné body svého návrhu (viz výše) a upřesnil, že navrhuje uložení pokuty ve výši 20 000 Kč.

VII. Posouzení věci soudem

[27.] Z ustálené judikatury zdejšího kárného soudu plyne, že postavení soudního exekutora nelze beze zbytku přirovnat k postavení soudu. Nelze totiž opomenout, že soudní exekutor vystupuje při své činnosti v postavení podnikatele dle obchodního zákoníku. Na rozdíl od soudu tedy provádí exekuční činnost za účelem dosažení zisku a ve vztahu k oprávněnému na vlastní riziko (shodně viz např. usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. II. ÚS 150/04).

[28.] V průběhu exekuce se charakter postavení soudního exekutora mění. O jeho odměně je soudem v závěru exekuce rozhodováno v rámci rozhodnutí o nákladech řízení, přičemž zde je exekutor ve vztahu k soudu v postavení účastníka řízení (včetně práva na odvolání). Vzhledem k podnikatelské povaze činnosti exekutora je před zahájením konkrétního exekučního řízení v jeho zájmu vykonávat aktivity směřující k propagaci jeho

činnosti a získávání potencionálních „klientů“, tj. osob, které jej v souladu s ustanovením § 28 exekučního řádu navrhnou k provedení exekuce. Po zahájení samotné exekuční činnosti však již vystupuje jako veřejný činitel, tj. ve vrchnostenském postavení vůči ostatním účastníkům řízení, na něhož je v určitém rozsahu přenesen výkon státní moci. Vždy proto musí dodržovat zásadu rovnosti účastníků, nestrannost a vázanost právními předpisy. Exekutor tedy vzhledem ke svému vrchnostenskému postavení při exekučním řízení nemůže mít k oprávněnému jakožto jednomu z účastníků řízení podobný vztah, který má například advokát ke svému klientovi. Soukromoprávní povaha vztahu, která je vlastní pro poměr mezi klientem a právním zástupcem, je neslučitelná s vrchnostenským postavením soudního exekutora ve fázi provádění exekuce. Shodně se k této otázce vyjádřil Nejvyšší soud ve svém stanovisku k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., sp. zn. Cpjn 200/2005 (bod XIV., dostupné na www.nsoud.cz), dle něhož: „[p]ro řízení o výkon rozhodnutí (a totéž musí platit i pro řízení exekuční) je příznačné, že obecné civilněprocesní zásady dispoziční a projednací (zejména ve stadiu provedení výkonu, resp. exekuce) jsou nepřehlédnutelně omezeny; nejde zde jen o subjektivní zájem té či oné procesní strany, nýbrž současně o autoritu státu ve vztahu k právu vůbec, konkrétně pak k tomu jeho poslání, jímž ztělesňuje garance jeho faktické vynutitelnosti (tj. reálné vykonatelnosti kvalifikovaných titulů). Právní stát je povinen ji zajistit nikoliv jakkoli, nýbrž opět v mezích práva, tedy též se zřetelem k principu adekvátní ochrany povinného, a tudíž i nestranně (srov. též citované ustanovení § 29 ex. ř.)“.

[29.] Ke skutkovým okolnostem nyní projednávané věci soud konstatuje, že kárný žalobce Mgr. C. vytykal nečinnost, a to v době od srpna 2006 do 26. 11. 2007, kdy zřejmě učinil místní šetření, tzn. po dobu více než jednoho roku. K tomu sice jmenovaný exekutor uvedl podrobný výčet úkonů, které v dané věci provedl, nicméně ve vztahu k předmětnému období toliko plyne, že dne 28. 8. 2006 provedl lustraci katastru nemovitostí a dne 4. 9. 2006 obdržel výsledek součinnosti s VZP. Dne 2. 8. 2007 pak učinil sdělení k výzvě Okresního soudu v Benešově, 9. 10. 2007 přijal přihlášku pohledávky zástavní věřitelky A. P. a 2. 11. 2007 přijal žádost o poskytnutí součinnosti exekutora JUDr. P.

[30.] Z těchto tvrzení a z obsahu spisové dokumentace plyne, že Mgr. C. namítanou nečinnost v předmětném období nevyvrátil. Je totiž pravdou, že posledními jeho úkony byla dne 28. 8. 2006 lustrace výpisu z katastru nemovitostí povinného a vyžádání údajů od VZP ve vztahu k povinnému ze dne 30. 8. 2006 (odpověď obdržel dne 4. 9. 2006) a za relevantní úkon pak soud považuje až místní šetření, učiněné dne 26. 11. 2007. Nad tento rámeček soud uvádí, že nehodnotí účelnost tvrzeného místního šetření s ohledem na skutečnost, že na stejném místě již bylo s negativním výsledkem zjišťováno, zda se tam povinný pohybuje či nachází, již dne 21. 6. 2005, přičemž z obsahu spisu není patrné, na základě jakých indicií kárně obviněný seznal, že je smysluplné provádět šetření na stejném místě s několikaletým odstupem. Podstatné pro soud je to, že kárný žalobce fakt provedení tohoto úkonu v zásadě nerozporoval a ani soud proto nemá důvod tak činit.

[31.] Tvrzení kárně obviněného o provedených dalších (nikterak nespecifikovaných) „opětovných součinnostech“, k nimž mělo dojít dne 24. 7. 2007, není zachyceno ve spisové dokumentaci a není podloženo ani žádným jiným důkazem. Proto soud dospěl k závěru, že nic nesvědčí o tom, že skutečně byly učiněny.

[32.] Zmiňovaná sdělení Okresnímu soudu v Benešově a přijetí přihlášky pohledávky a žádosti o poskytnutí součinnosti jiného exekutora pak soud vůbec nepovažuje za úkony, které by prokazovaly činnost exekutora. V tomto směru soud souhlasí s názorem kárného žalobce, že exekutor replikoval v podstatě pouze v tom smyslu, že po celou dobu řádně vedl spis, což však nelze ve vztahu k nečinnosti přijmout, jelikož vedení spisu je samozřejmostí. V opačném případě by totiž ad absurdum platilo, že by soudní exekutor sám nemusel činit žádný úkon a pouze by pasivně přijímal písemnosti do spisu.

[33.] Kárný senát neakceptoval návrh kárně obviněného na doplnění dokazování výpověďmi pracovníků jeho exekutorské kanceláře Mgr. Bc. L. K. a G. I. Za rozhodující důkazy k prokázání nečinnosti kárně obviněného totiž soud považuje obsah jeho vlastního spisu, který je povinen řádně vést. Právě samotný exekutor řídí činnost svého úřadu, který jeho jménem plní všechny úkoly potřebné k řádnému výkonu exekuční činnosti (§ 13 odst. 1 exekučního řádu). Lze tedy předpokládat, že jmenované zaměstnankyně pouze plnily jim svěřené úkoly a není proto důvodu, proč by nepostačovalo vyjádření, příp. výslech, samotného kárně obviněného, navíc za situace, kdy tento nijak nekonkretizoval, co vlastně by mělo z jejich svědectví vyplynout nad rámec skutečností zachycených ve spisech.

[34.] Lze tak učinit závěr, že z výše citovaného obsahu exekučního spisu a z vyjádření Mgr. C. je dostatečně zřejmé, že se skutek tak, jak je popsán v návrhu, skutečně stal. Kárný senát tedy posuzoval, zda takto prokázané jednání naplňuje skutkovou podstatu kárného provinění exekutora dle § 116 odst. 2 exekučního řádu.

[35.] Nejprve je třeba přisvědčit soudnímu exekutorovi potud, že kárný žalobce zcela zjevně nevztáhl svůj návrh ke všem okolnostem, plynoucím z ustanovení § 116 odst. 2 exekučního řádu v tehdy platném znění a že tedy např. ani netvrdil, že by se exekutor dopustil jednání týkajícího se legalizace výnosů z trestné činnosti, financování terorismu, případně narušení důstojnosti exekutorského povolání. V daném případě tak šlo výhradně o posouzení toliko toho, zda se exekutor skutečně dopustil závažného porušení povinnosti stanovené exekutorským řádem, jelikož mu nebylo ani vytýkáno, že by se tohoto porušení dopustil opakovaně.

[36.] V tomto směru je relevantním ustanovení § 46 odst. 1 exekučního řádu, podle něhož „*[p]ověřený exekutor postupuje při provádění exekuce rychle a účelně; při tom dbá ochrany práv účastníků řízení i třetích osob dotčených jeho postupem.*“ Tato povinnost je odvozena z jedné ze základních procesních zásad řízení vyjádřené v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a soudní exekutor je povinen tuto zásadu dodržovat na základě ustanovení § 2 věta druhá exekučního řádu. Jak je konstantně judikováno, právo na řízení bez průtahů je součástí práva na spravedlivý proces, jehož se může domáhat každý v každém stadiu řízení. Z judikatury Ústavního soudu, který je nejdůležitějším vykladačem ústavních norem, pak bez jakýchkoliv důvodných pochybností plyne, že citovaný čl. 38 odst. 2 Listiny se vztahuje nejen na činnost soudů, nýbrž také ostatních orgánů ochrany práva, mezi které spadá soudní exekutor, ale také třeba i správní orgány (nález sp. zn. II. ÚS 225/01).

[37.] Exekutor je tedy povinen v řízení postupovat bez zbytečných průtahů, aby nedocházelo k porušování práv a právem chráněných zájmů účastníků řízení či třetích

osob. Ostatně, tato skutečnost plyne rovněž ze setrvalé rozhodovací praxe Kárné komise Exekutorské komory, kdy např. v rozhodnutí ze dne 9. 10. 2007, č. j. KŽ 21/06-71, je jednoznačně uvedeno, že *„soudní exekutor musí v řízení postupovat bez zbytečných průtahů tak, aby nedocházelo k porušování práv a právem chráněných zájmů fyzických a právnických osob. Kárný senát ve světle uvedené judikatury Ústavního soudu má za to, že průtahy v řízení před soudním exekutorem lze charakterizovat jako nečinnost tohoto exekutora, který neprovádí úkony směřující ke skončení věci v přiměřené lhůtě, i když tato nečinnost nemá zpravidla vliv na zákonnost rozhodnutí“*. Podobnou definici průtahů, jakož i skutečnost, že nečinnost soudního exekutora může založit jeho kárné provinění, senát Kárné komise Exekutorské komory konstatoval též např. v rozhodnutí ze dne 20. 2. 2009, č. j. KŽ 1/08-22. Výklad ustanovení § 2 a § 46 odst. 1 exekučního řádu a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, vztahujících se k povinnosti soudního exekutora postupovat bez zbytečných průtahů, tedy byl v minulosti proveden i samotným orgánem samosprávy exekutorů.

[38.] Přestože exekuční řád, občanský soudní řád ani Listina základních práv a svobod explicitně nedefinují pojem „průtah“, je zřejmé, že se jedná o neodůvodněnou a nepřiměřenou nečinnost v řízení, přičemž právě neodůvodněnost a nepřiměřenost bude nutno před vyslovením závěru o průtazích zkoumat v každém jednotlivém případě, a to individuálně, dle konkrétních skutkových okolností, s přihlédnutím k povaze a složitosti věci, chování účastníků či třetích osob, atd. (viz např. nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 663/01). V nyní projednávaném případě je zřejmé, že pokud v exekučním řízení není po dobu více než jednoho roku učiněn žádný úkon, musel by exekutor prokázat existenci silného a legitimního důvodu, který by tuto nečinnost odůvodnil. V již jednou citovaném nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 225/01 je totiž např. uvedeno, že jednoznačným a protiústavním průtahem v řízení před správním orgánem je jeho prokázaná nečinnost po dobu více než 9 měsíců.

[39.] Kárný senát dospěl k závěru, že existence legitimního důvodu nečinnosti dána nebyla. Pokud totiž soudní exekutor argumentoval tím, že kárný žalobce má jen „úzký pohled“ a nedostatečně akcentuje zájmy jedné stěžovatelky, není z jeho činnosti vůbec patrné, jakým způsobem mohla jeho nečinnost vést k ochraně všech zúčastněných osob. Kárnému žalobci je totiž potřeba přisvědčit v tom, že k nařízení exekuce došlo již v roce 2003, takže pokud by skutečně exekutor hodlal uspokojit pohledávku šetrnějším způsobem než prodejem nemovitosti, měl k tomu dostatek času. Navíc, exekučním příkazem byla postihnuta nemovitost povinného, a přesto tento příkaz nebyl prováděn. Bylo rovněž prokázáno, že na této nemovitosti vázlo zástavní právo ve výši 840 000 Kč, takže neplatí ani argumentace, podle níž existoval zjevný nepoměr mezi cenou dražené nemovitosti (cca 1 mil. Kč) a vymáhanou pohledávkou (12 140 Kč). Ve shodě s judikaturou Ústavního soudu totiž platí, že poměr těchto dvou hodnot není jediným kritériem při zvažování nařízení exekuce, nýbrž je třeba přihlížet i k tomu, zda vůbec je možno nařídít exekuci jiným způsobem. Což se ostatně i v nyní projednávaném případě nakonec ukázalo jako nemožné.

[40.] Navíc, podle ustanovení § 47 odst. 1 exekučního řádu je exekutor povinen již v exekučním příkazu zvolit *„takový způsob exekuce, který není zřejmě nevhodný, zejména vzhledem k nepoměru výše závazků povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění závazků povinného dosaženo.“* Pokud by tedy v nyní projednávaném případě byl soudní

exekutor motivován k vytýkané nečinnosti skutečně pouze snahou o respektování zmiňované zásady přiměřenosti s ohledem na značný nepoměr mezi vymáhanou částkou a hodnotou nemovitostí, měl tak učinit ještě ve fázi před vydáním exekučního příkazu. Pokud však již vydal exekuční příkaz na dané nemovitosti, je s ohledem na zákonnou úpravu a také okolnosti této věci zcela nepochopitelné, že toto řízení reálně neprováděl.

[41.] Za nedůvodnou považuje kárný soud rovněž argumentaci exekutora prostřednictvím „ekonomického aspektu věci“. Pokud totiž exekutor naznačuje, že skutečným důvodem jeho nečinnosti bylo vyčkávání na nabytí účinnosti zákona č. 347/2007 Sb. [poznámka soudu: jednalo se o doplnění ustanovení § 68 exekučního řádu o nový odst. 2, podle něhož se náklady exekuce uspokojují jako pohledávky nákladů řízení ve skupině uvedené v § 337 odst. 1 písm. a) o. s. ř., tedy přednostně jako pohledávky nákladů řízení vzniklých státu v souvislosti s prováděním dražby], jelikož pokud by k dražbě a k příklepu došlo před 1. 1. 2008, musel by zřejmě vynaložit náklady ze svého a v rozvrhu by byl neuspokojen, je nutno tento způsob uvažování zásadně odmítnout. Takovýto postup totiž zcela zjevně odporuje ustanovení § 46 odst. 1 exekučního řádu, který zavazuje exekutora postupovat rychle a účelně a musí dbát ochrany práv účastníků řízení i třetích osob. V daném případě však nadřadil svoje vlastní zájmy nad práva a zájmy ostatních, což je nepřijatelné. Nad tento rámec je možno dodat, že případná šest let trvající diskriminace exekutorů při dražbách nemovitostí ze strany ministerstva, na kterou Mgr. C. poukazuje, není řešitelná přenosem negativních důsledků na jiné soukromé subjekty.

[42.] Na základě uvedených skutečností kárný senát dospěl k závěru, že se Mgr. C. v době od 5. 9. 2006 až do dne 26. 11. 2007 v předmětné věci dopustil neodůvodněné a nepřiměřené nečinnosti. Tato nečinnost měla za následek opožděné vymožení plnění oprávněnému a nejistotu povinného ohledně jejich stavu, a z tohoto důvodu byla kárným senátem posouzena jako závažné porušení povinností stanovených zákonem, čímž byla naplněna skutková podstata kárného provinění soudního exekutora ve smyslu § 116 odst. 2 exekučního řádu.

[43.] Při úvaze o druhu ukládaného kárného opatření přihlížel kárný senát ke všem okolnostem, které během řízení vyšly najevo. Zejména vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o první postih obviněného exekutora v pravomocně ukončeném kárném řízení (přičemž v době podání kárného návrhu Mgr. C. vykonával praxi soudního exekutora již 7 let), a navíc za jediný skutek, kárný senát považuje za odpovídající uložení kárného opatření písemného napomenutí dle ustanovení § 116 odst. 3 písm. b) exekučního řádu, jakkoliv kárný žalobce výslovně požadoval uložení trestu ve formě pokuty.

[44.] K závěru o uložení takto mírného trestu dospěl soud rovněž s ohledem na velmi specifické procesní okolnosti tohoto případu. Jak totiž plyne ze shora uvedeného, návrh na zahájení kárného řízení byl podán již dne 2. 2. 2009, tzn. téměř před třemi lety, a to navíc v úplně odlišném procesním režimu, kdy toto řízení bylo původně vedeno přímo před Exekutorskou komorou. V důsledku výše zmíněné legislativní změny tato agenda přešla na Nejvyšší správní soud, a to dokonce i u již zahájených řízení. Jakkoliv Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 38/09 nepřisvědčil názoru zdejšího soudu, že již samotná tato změna je protiústavní, musel mít Nejvyšší správní soud na zřeteli zásadu, podle níž postupem času slábne obvinění a nebezpečnost spáchaného protiprávního činu.

[45.] Jinak řečeno, také samotná délka kárného řízení je určitým relevantním kritériem při zvažování výše uloženého trestu, jelikož je zřejmé, že již samotná existence kárného řízení negativně zasahuje právní sféru obviněného, čemuž nemůže plně zabránit ani dokonalé respektování principu presumpce neviny v kárném řízení. Nejen na trestně stíhané, ale i na kárně stíhané osoby lze totiž ve vztahu k průtahům vztáhnout závěr, který ÚS uvedl v nálezu III. ÚS 75/04 ze dne 5. 10. 2004: „...*nutno přihlídnout k tomu, že každá trestně stíhaná osoba je vystavena nejen psychickému tlaku specializovaných orgánů veřejné moci, nýbrž že trestní řízení samo o sobě může mít (a začasť také má) výrazné negativní dopady do osobní, pracovní (materiální) a rodinné sféry obviněného. Zbytečné, ničím neopodstatněné průtahy jsou potom způsobilé tyto zásahy do jeho sociálních vazeb umocnit, a tudíž i jistou měrou přispět k jejich neodčinitelným důsledkům.*“ V konečném důsledku je pak v zásadě lhostejno, zda téměř tři roky dlouhé trvání tohoto řízení je zapříčiněno zmíněnou legislativní změnou, rychlostí řízení u Ústavního soudu anebo jinými faktory, nezávislými na obviněném. Podstatná je právě okolnost, že k dlouhodobosti zásahu do právní sféry obviněného došlo nikoliv v důsledku jeho např. účelových obstrukcí, nýbrž zapříčiněním veřejné moci.

P o u č e n í: Odvolání proti rozhodnutí v kárném řízení **n e n í** přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2011

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda kárného senátu